

Derol Yakuuba

Habaru dow derol ngool

Yakuuba he hoore mum woni binnduɗo derol ngool. Heewɓe nder jom'en annde luggididɗe, no mbi'a ko Yakuuba oo no Yakuuba minyo Iisa *Almasiihu (Matta 13.55 ; Markus 6.3). Kanko ardinoo hawriine goondinbe arande wonnde nder *Ursaliima. O winndii derol ngool yahde he cuudi baaba sappo e didi cankitiidi nokku fuu (Yakuuba 1.1).

Daliila gaɗɗo Yakuuba winndi ngol woni hollude no goondinɗo Iisa haani jooɗoraade. Yeeso Alla walaa goondinɗo burɗo banndum (Yakuuba 2.1-13), gollal goondinɗo hollata goondinol mum (Yakuuba 2.14-17).

Ko winndaa nder derol ngool :

Cannooje (1.1)

Filla goondinol e hikmaaku (1.2-8)

Talkaaku e keɓal (1.9-11)

Torra e uppol (1.12-18)

Hettinaade haala Alla e tokkol makka (1.19-27)

Pooɗol noppi dow burdinde oo naa ooto (2.1-13)

Cerjodirol goondinol e gollal lobbal (2.14-26)

Dawrande demngal mum (3.1-18)

Giɗo duuniyaaru, ganyo Alla (4.1-5.6)

Nafakka munyal e du'aa'u (5.7-20)

Cannooje

¹ Miin Yakuuba, golloowo wakkiliidɗo he Alla he Iisa *Almasiihu Joomiraawo meedɗen, winndani on derol ngool, onon cuudi baaba sappo e didi cankitiidi nokku fuu. Miɗo sanna on.

Filla goondinol he hikmaaku

² Banndiraabe am, nde nii torraaji feere-fereiji keewtake on, njabiree di welwelo manngo. ³ Ngam ofon anndi, nde nii goondinol moodon daartake nder torraaji diin, di ngadan on tittinkiniibe. ⁴ Amma, sey nde tittinkinaaku moodon benndi, ko laatofon huufube kap, be huune fuu jakkanaay.

⁵ Ndenne, nde nii godfo nder moodon jakki hikmaaku, joomum eela Alla, hokka dum ngu. Ngam Alla woni gedo kokkoowo, mo yamtataa. ⁶ Amma sey nii joomum eeliraa goondinol, tawee sikkaay. Ngam cikkufo fuu no nanndi he benkeyye, de henndu soggata no hidiri. ⁷ Nedfo fuu ga'udfo nii, to miilo kam no heban godfum he Joomiraawo. ⁸ Ngam nedfo oo, berne mum senndake. O anndaa fuu ko o hidfi. O walaa hoolaare hoore makko nder ko o watta fuu.

Talkaaku e kebal

⁹ Banndiraawo goondinoo fuu, no haani nde nii no talka, nana beldum, ngam yeeso Alla joomum no teddufo. ¹⁰ Goondinoo diikudo duu, no haani nana beldum, ngam Alla burdinaay mo beeto. Diikudo, pinndi nder ngesa non, balde sedfa sooto.

¹¹ Nde nyawli, naange faylina aawitirdi ndiin, pinndi mayri sooto saama, wodde mayri fuu majjaa. Nii diikudo saamirta, maaya, gollleeji mum di tokkitii fuu mbona.

Torra e uppol

¹² Belfo hoore woni munyudo wakkati naati nder cii'aaki. Ngam nde o tittinkinake, Alla melliran mo mburnam nduumidam, dam o fodani hidube mo. ¹³ Nde nedfo no woodi anniya wadude ko boni, to joomum wi'u Alla uppi dum, wada bone oo. Ngam Alla uppataa nedfo wada bone. Nedfo fuu duu waawaa uppi Alla wada bone.

¹⁴ Amma neddo fuu suuno mum bonngo uppata dum, fooda dum wada ko woodaa. ¹⁵ Gada majjum, aawdiiri suuno bonngo, nde fufi rimataana hakke. Wakkati hakke mawni faa benndi, kam duu rimataana maayde. ¹⁶ Banndiraabe am horsube, to majjinee ko'e moodon. ¹⁷ Moyyere e kujje lobbe fuu de kokketeden, dow yuwanta en. Dum fuu, dum yuwataana to Alla *Baabiraawo, tagudo ko woni no yayna nder kammu fuu. Alla waylataako, o sottataa, o nibbataa. ¹⁸ Kanko muuyi, wadi en bibbe makko. Har haala makko goongaha, o wadi en rimitaabe, ngam laatoden artube nder ko o tagi fuu.

Hettinaade haala Alla he tokkol makka

¹⁹ Banndiraabe am horsube, paamee ko no haani neddo moodon fuu horkita nowru mum hettinoo, amma to duudu hunnduko. To yaawu bernude, ²⁰ ngam bernudo wattaa ko dartii yeeso Alla. ²¹ Ndenne mboppee huune fuu ko tunninta on he ko wattata borondi nder berde moodon. Leynee ko'e mon njabbodon haala ka Alla aawi nder berde moodon, ngam ika waawi hisinde yonkiji moodon.

²² To ndaree he kettinaaki tan, amma ngafee ko haala Alla wi'i on. Nde hanaa non on njambake ko'e mon. ²³ Kettintoodo ka tan, dey wadaay ko ka wi'i, wa'aana yeewudo yeeso mum nder danndorgal, ²⁴ ngam hi'a no wa'i. Amma wakkati sedda gada mum o yeggita no ngo wa'i.

²⁵ Amma neddo fuu watti hakkillo janngi tilsinooje kuubde, dimfinooje, * feji he majje, hettinani de, yeg-gitaay de, wadi ko dum wi'i nder majje, Alla no welnan neddo oo nder ko wadata fuu.

* 1:25 1.25 Do « tilsinooje kuubde, dimfinooje » dee ngoni Habaru lobbo.

²⁶ Neddo fuu adi hoore mum no wakkiliido he Alla goonga e goonga, ko waawaa dawrani demngal mum, majji. Wakkilaaku mum duu no meere. ²⁷ To Alla *Baabiraawo meeden, wakkilaaku goonga e goonga woni : Walude rewbe be goriraabe mum'en maayi, alatuumi'en nder mettal berde mum'en he faddaade hoore mum he tuuni duuniyaaru fuu.

2

Filla dow burdinde oo naa ooto

¹ Banndiraaɓe, onon goondinɓe Iisa *Almasiihu Joomiraawo men jom teddungal, to burdinee ɓiɓɓe aadama. ² Nde jom njawdi, ɓorniido kolte lobbe de hano mum fuu ngalaa, no watti hootande kanɗe, warii nder hawriine moodon, nde nii talka gom, ɓorniido tekke kam duu warii. ³ Nde nii on kuybiti hakkillo moodon fuu har jom njawdi oo, teddingon mo, mbi'udon : « Joodorgal lobbal nii, jooda. » Dey mbi'on talka oon duu : « To jooda, dara. » Naa mbi'on mo : « Jooda ley. » ⁴ Nde nii on ngadii nii, hakkune moodon on burdinaay ko'e himbe naa ? On kiitoraaki miilooji bonɗi naa ?

⁵ Banndiraaɓe am horsuɓe ! Hanaa Alla subii talkaabe yeeso duuniyaaru fuu ngam riikinde be nder goondinol, be naata Laamu Alla, Laamu ngu o fodani hiduɓe mo naa ? ⁶ Amma onon, odon kada talka ndimaaku mum. Hanaa riikuɓe ngonni no kada on foofude naa ? Hanaa kambe duu ngonni no njaara on yeeso hiitotoobe naa ? ⁷ Hanaa kambe duu ngonni bonnoobe innde Iisa, innde lobbere nde Alla waddi hakkune moodon naa ?

⁸ Nder *Tawreeta no winndaa wi'aa : Ngidaa gondo maa no ngidirdaa hoore maa.* Goonga non, nde on tokki

* 2:8 2.8 Lewinkooɓe 19.18

tilsinoore mawne ndee, tilsinoore Laamu Alla, nde nii on tokkiri no nde wi'iri, on ngadfi ko woodfi.

⁹ Amma nde on burdini ko'e bibbe aadama, on ngadfi hakke, on njukketee ngam on tokkaay ko *Tawreeta wi'i.

¹⁰ Ngam nde neddo woofii worre tan nder tilsinooje *Tawreeta deen, baa nde neddo tokkii koddiide deen fuu, too joomum woofii tilsinooje deen fuu. ¹¹ Ngam

Alla wi'i: *To yeenu, o wi'i duu: To ittu yonki goddo.*[†]

Ndenne, baa nde neddo yeenaay, nde nii joomum itti yonki goddo, too joomum tokkaay ko tilsinooje deen mbi'i. ¹² Ndenne, accee haala moodon e mbuurnam

moodon laatoo hano haala e mbuurnam himbe hiite-teebe dow tilsinooje rimdinooje. ¹³ Tabbat! Nyannde kiite deen, yurmeene walanaa be njurmaakino banndi-raabe mum'en. Amma yurmeene burata kiite deen

sembe.

*Cejodiro*l goondinol e gollal lobbal

¹⁴ Banndiraabe, toy nafakka wi'ude mi goondinii dey alamaaji goondinde goonga e goonga ngi'ataake nder golle am? Ir goondinol ngool no hisina neddo naa?

¹⁵ Alal-misaali, banndiraawo debbo naa gorko goondindo gom walaa ko holtoo, o nyaama hannden, o nyaamataa jaano. ¹⁶ Dey goddo nder moodon wi'a mo: « Jam wara to maa, Alla hokke ko bornotodaa e ko nyaamata », dey

hokkaay mo ko holtee e ko nyaamee. Dume haalaaaji dfi nafi? ¹⁷ Non duu goondinol fuu darii kam tan ko sejdiraay he golle lobbe, he ko waati fuu no go'o.

¹⁸ Nde goddo wi'ii kam, aan a goondindo, miin mi gafoowo golle lobbe. Mi jaaboto joomum, mi wi'a holla kam goondinol ngol walaa golle lobbe nder mum. Miin duu, mi hollete har golle am lobbe ko mi goondindo.

[†] 2:11 2.11 Burtaaki 20.14; Burtaaki 20.13

¹⁹ A goondfini ko Alla no gooto naa ? Gasi ! Baa ginnaaji bondi ngoondfini d̄um, idi ndiwna yeeso makko. ²⁰ Aan bahiima ! Ad̄a hidi tabbintinaa ko goondfinol ngol walaa golle lobbe, walaa fuu nafakka gom naa ? ²¹ Hanaa ngam maamii'en *Ibrahim tefi sakkude Isiyaaku mum dow sakkirde, waɗi Alla daari mo dartiid̄o naa ? ²² A hi'i ko goondfinol makko e golle makko lobbe no ceɗodiri. Ko o golli d̄um duu humni goondfinol makko. ²³ Ndenne ko Dewtere Alla wi'i d̄um tabbiti : *Ibrahim goondfinii* Alla, ngam majjum waɗi Alla daari mo dartiid̄o.‡ Dum duu waɗi o noddiraa higo Alla. § ²⁴ Ndenne, on ngi'ii ko ned̄d̄o no noddiree dartiid̄o yeeso Alla, ngam golle muud̄um lobbe, hanaa ngam goondfinol muud̄um tan.

²⁵ Non duu, Rahab, debbo jeenoowo gom, laatake dartiid̄o, ngam golleeji mum lobbi d̄i ngollunoo, wakkati o jabbinoo horooɓe been.* O walli be, be kootiri laawol feerewol gom. ²⁶ Ned̄d̄o nde foofaango walaa he mum, no maayd̄o. Non duu goondfinol fuu ngol seɗodiraay he golle lobbe, he ko waati fuu no go'o.

3

Dawrande d̄emngal mum

¹ Banndiraaɓe, heewɓe nder moodon to tefu laataade jannginoobe. Ngam oɗon anndi ko minen jannginoobe, min kiitete kiite caɗde hurde wɓɓe. ² En fuu, eɗen mboofa laabi keewɗi. Nde nii ned̄d̄o woofataa nder haala, joomum no kubd̄o, joomum no jaalii hoore mum. ³ Eɗen ngatta labangal nder hunduko puccu ngam

‡ 2:23 2.23 Fuɗɗorde 15.6 § 2:23 2.23 2 Habaruuji Laamu 20.7 ;
Esaaya 41.8 * 2:25 2.25 Nder jamaanu annabi Muusa worɓe sappo e d̄id̄o gom lilaama ngam horoyde leydi Kanaana, leydi ndi Alla fodani Isra'ilankooɓe. Taariihi Rahab woni nder Yosu'a 2.1-21.

ndawranen ngu. ⁴Yeewee laana ndiyam no ka foti manngu, keni mawɗi ngatta ka dogga dow ndiyam. Amma fuu nii haɗataa loocel pamarel ka awyirtee, awyoowo oon yaara ka to hiɗi fuu. ⁵Non demngal duu worri. Demngal neɗɗo no ɓuri ɗum famɗude, amma ɗum fuu haɗataa ingal mana hoore maggal ngam ingal waɗa kujje mawɗe.

Ndaaree da! No ladde foti manngu fuu, pettel no waawi wulude nde. ⁶Demngal hiite non, wuddu bononda, doccal jahannama. Ingal he ɓanndu meedɗen amma ingal bonna en. Ingal sankita mbuurnam meedɗen, illa dimeeki meedɗen faa maayde meedɗen. ⁷Biɓɓe aadama no elta ir dabbaaji fuu : Dabbaaji ladde, dabbaaji ɓodooji e ladooji, pooli, he liyyi. ⁸Amma demngal kay, neɗɗo fuu waawaa dawrande ɗum. Demngal balaa'u non, ngal jooɗotaako heese, ingal heewi tooke barooje. ⁹Demngal njettirten Baabii'en, Alla Joomiraawo. Kannal duu kuɗirten ɓiɓɓe aadama, ɓe Alla tagi nder nanndi mum. ¹⁰Jettooje e kuddi fuu nder hunnduko wooto mburtotoo. Banndiraabe, ɗum haanaa worrude nii. ¹¹Ndiyam mbeldam e kaɗɗam no ɓula nder ɓulirde worre naa ? ¹²Banndiraabe, ibbi no rima jaytuuje naa ? *Cabiihi duu no rima ibbe naa ? Non duu, ɓunndu lamɗam ɓulnataa ndiyam mbeldam.

Hikmaaku yuwngu to Alla

¹³Hakkune moodon, moy woni jom hikmaaku e andal? Nde joomum no ɗon, holla ɗum nder mbuurnam mum lobbam, nder golleeji mum gaɗaafi nder leesinaaku e hikmaaku. Dum woni woodude hikmaaku e andal goonga e goonga. ¹⁴Amma, nde nii haasi-daaku mbonngu e muuyo ɓurde woɓɓe no tawa nder ɓerɗe moodon, to piyee gabaare mbi'on on jom'en hikmaaku, on mbattiti fewre ngaɗon goonga. ¹⁵Ir hikmaaku nguu yuwataa to Alla, amma nder duuniyaaru ngu yuwata. Ngu yuwaana he miilooji himɓe, to ibiliisa

ngu yuwi. ¹⁶ Ngam to haasidaaku mbonngu e muuyo burodirol tawaa, toon duu piyodirol ko'e e golle bonde tawtee. ¹⁷ Amma hikmaaku yuwngu to Alla, arande nii hokkataana berne lamnde, nden jam e hakkillo fukkiijo. Ingu seja endam, ingu heewi yurmeene, ingu rima golle lobbe. Ngu walaa hedran-hedran, munafikaare fuu walaa nder maggu. ¹⁸ Waddoobe jam, aawataana jam, ketta ko dartii.

4

Gidfo duuniyaaru, ganyo Alla

¹ Toy poododirol e kabe gonde hakkune moodon yuwata ? Hanaa nder suuno moodon bonngo, wonngo no durwa nder berde moodon, de yuwi naa ? ² Odon cuuna huune, on kebataa nde. Odon ciryii ittude yonki, odon keewi haasidaaku, on mbaawaa hebude ko ngidfon. Odon kaba, odon ndukodira, on kebaay ko ngidfon ngam on eelaay dum Alla. ³ On eelii, on kebaay ko eelufon, ngam anniyaji moodon mboodaa. On eelataana tan ngam humnude muuyde moodon bonde. ⁴ Nyaamoohey amaana ! On anndaa ko hidde duuniyaaru no wanyude Alla naa ? *Gidfo duuniyaaru, wadfi hoore mum ganyo Alla.* ⁵ Hanaa meere wadfi ko nder Dewtere Alla no winndaa wi'aa : *Ruuhu mo Alla watti nder meeden oon no hidi en, omo hira faa noy walaa ngam laatoden jogotoobe amaana.* ⁶ Alla wadani en moyyere burne huune fuu manngu. Ngam no winndaa nder mayre wi'aa :

Alla no wanyi piyoobe gabaare,

amma omo moyyana leesinoobe ko'e mum'en.†

* 4:5 4.5 Naa « Alla no hidi en, omo hirana faa noy walaa ruuhu mo o watti nder meeden. » † 4:6 4.6 Banndi 3.34

⁷ Downtanee Alla, dey kollon Seyɗan tiida-nyiiraaku. O doggan o woɗɗoo on. ⁸ Badee Alla, o ɓadoto on. Onon wadoobe hakke, tuubee laabinee ko'e moodon. Lamnee berde moodon, onon munafikiibe! ⁹ Balinee, cimee, mbanjee gondi, accee ko njaltintoo on laatoo ko woynata on. Beldum moodon laatoo balinaaku. ¹⁰ Leynee ko'e moodon yeeso Joomiraawo, o yettan on.

¹¹ Banndiraabe, to njancodiree. Nde nii neddo janci banndum naa hiitake mo, neddo janci tilsinooje Alla, hiitake de duu. Nde nii a hiitake tilsinooje deen duu, a tokkaay ko de mbi'i, a wadi hoore maa kiitotoodo majje. ¹² Alla tan woni kokkoowo tilsinoore, kanko tan woni Kiitotoodo duu. Kanko tan woni baawdo hisinde naa halkude yonki neddo. Amma aan woni moy, faa kiitodaa bannda?

Ardinee Alla nder siri fuu

¹³ Kettinane kam, onon wi'ooɓe: « Hannden naa jaajo, min njahan huɓeere maaneere he huɓeere maaneere. Min ngadɗan hitaane miden luumoo toon, min keɓa ceede. » ¹⁴ Onon be anndaa noy mbuurnam mum'en laatotoo jaajo. On saawawre wanngoore wakkati seɗɗa, nden majjaa. ¹⁵ Nii kaanuɗon, mbi'on: « Nde Joomiraawo muuyi, min mbuuran, min ngolla dum naa dumtoo. » ¹⁶ Amma joonin, oɗon ndonndi ko'e oɗon piya gabaaje dow on goddum. Fiyude gabaare hano nii woɗɗaa. ¹⁷ Jooni, neddo fuu anndi ko no waawi wadde golle lobbe, ko wadɗaay de, joomum wadɗi hakke.

5

Poodol noppi riikube

¹ Onon jom'en njawdi, kakkilee, kettinee ko mbi'anmi on. Townee daade moodon, cimee ngam torraaji cattuɗi kewtoytoodi on. ² Njawdi mon boni, kolte mon duu

mooyii. ³ Kanje e cardi moodon tuttiddii. Tuttol majje felata on, nyaama on hano no hiite nyaamirta gombbal. Duuniyaaru no taggan nder wakkati seɗɗa, amma dum fuu hadaay oɗon moobi njawdi. ⁴ Baa njobdi hettoobe gese moodon, oɗon njogii dum. Idum nyiddinii yeeso Alla dawranoowo dow e ley, omo nana bojji maɓbe. ⁵ Nder duuniyaaru nduu, on mbuuri nder njawdi, on nyaamii, on njari ko ngiɗɗon. Oɗon payni balli hano ga'i turkaadi ngam hirseede. ⁶ On torrii, on kiitake, on mbarii mo waɗaay baafuy. O daraaki fuu o durwida he moodon.

Nafakka munyal

⁷ No demoowo munyirta illa ndiyam aawre faa wara yaawol, nden hetta. Hano non, onon duu banndiraabe, tiidde he munyal faa nyannde Joomiraawo warti. ⁸ Munyee, cembindinee berde moodon, ngam gartol Joomiraawo hadake. ⁹ To mboytodiree ngam to Alla hiitoo on. Ndaa, Kiitotooɗo oon nii no darii dammbugal ! ¹⁰ Banndiraabe, nyemminee annabiibe haalunoobe dow Joomiraawo. Ndaaree ngi'ee no be torrira ko be munyi. ¹¹ Ngam eɗen mbi'a welbe ko'e ngoni munyuube nder torraaji mum'en. On nanii no Ayuuba munyiri faa noy walaa, kaden oɗon anndi duu moyyere nde Joomiraawo hokki mo. Ngam Joomiraawo no heewi yurmeene e moyyere.

¹² Ko furi woni banndiraabe, to kunoree kammu naa leydi, naa godɗum feere gom.* Nde nii on njabi, mbi'ee tan on njabi, nde nii on njabaay duu, mbi'ee tan on njabaay, ngam to Alla hiito on.

Nafakka du'aa'u

¹³ No woodi hakkune moodon gonɗo nder torra naa ? Too, joomum du'oo ! No woodi hakkune moodon gonɗo

* 5:12 5.12 Daaru Matta 5.33-37.

nder welwelo naa ? Too, joomum yima yetta Alla. ¹⁴ No woodi hakkune moodon nyawɗo naa ? Too, joomum nodda mawɓe hawriine goonɗinɓe, ɓe mbuja mo nebam, ɓe ndu'anoo mo dow innde Joomiraawo. ¹⁵ Nde nii ɓe ndu'ake he goonɗinol, du'aa'u oon waɗan joomum nyawta. Joomiraawo nyawtan mo. Nde nii o waɗi hakke duu, hakke makko yaafetee. ¹⁶ Ngam majjum, neɗɗo moodon fuu anndita, haalana bannum hakkeeki mum, ngaɗonodiron du'aa'u ngam nyawteɗon. Du'aa'u neɗɗo dartiiɗo no woodi baawɗe mawɗe. ¹⁷ Eliya, tagaɗo non hano meeden. O du'ii sanne, o eeli Alla to ndiyam toɓu. Duubi tati e lebbi jeegom, ndiyam toɓaay dow leydi. ¹⁸ O du'itii gaɗa majjum, ndiyam toɓi, barke leydi heɓaa.

¹⁹ Banndiraabe, nde nii gooto nder moodon waɗi hakke, wofɗi laawol goonga, ko godɗo moodon wartiri mo dow maggol. ²⁰ Too, paamee ko gartirɗo mo oo hisini yonki makko he maayde, hakkeeki makko duu moytete no ɗi ɗuudiri fuu.

Ko woni Amaana Keso

Fulfulde, Western Niger: Ko woni Amaana Keso (Bible)

Copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Fulfulde, Western Niger)

Translation by: SIM Niger

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Feb 2021 from source files dated 10 Feb 2021

03866d8b-1da2-5821-b01d-4d382a1cd5d9